

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 31. Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 29 Juli 1855. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. IX årgången.

General Wrangel,

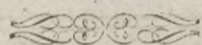
segraren vid Bajasid.

Ryska arméens numera konstaterade aftåg från Bajasid erinrar om intagandet förlidna år af denna viktiga plats, som under den då rådande spänningen med afseende på händelserna vid Sebastopol endast fann ringa uppmärksamhet. Ryssarne stodo vid Igdyr i defensiv ställning. Deras anförare var general Wrangel, som redan tidigare hade utmärkt sig i striderna med Kaukasus' folkstammar. Å ena si-

dan osundheten af Igdyr läge, å andra sidan för att hindra turkiska ströfkorpers anfall på ryskt gebit, föranlät Wrangel att den 16 Juli gripa till offensiven. Hans arméafdelning räknade omkring 6000 man fotfolk och ungefär 1600 ryttare jemte 20 kanoner. Turkarne gingo emot honom med 8000 man liniefanteri, 2000 skarpskyttar och 5000 man irreguliert kavaleri jemte 30 kanoner och lyckades att besätta höjderna vid byn Karabulach innan Ryssarne inträffade. Den 17 Juli

kom det till träffning. Turkarnes ställning var skyddad af höjderna och ett träsk, dock voro de, för att förebygga kringrättning, nödgade att för vidsträckt utvidga sin front. General Wrangel beslöt att begagna denna omständighet derigenom, att han med alla disponibla stridskrafter kastade sig på ceutern och genombröt densamma. Turkarne mottog de framryckande Ryssarne i början med passkolor och en väirickad eld af skarpskyttarne, derefter med salvor af hela bataljonen och en korsande kartescheld, hvilket under en fjerdedels timma dödade och sårade nära 200 man af angräparne. Detoaktadt ryckte desse oupphörligt framåt. Kosackerna redo kring trasket och angrepo turkiska centern i ryggen under det att infanteriet kastade sig på fronten. Turkiska artilleristerna nedsablades vid krönerna, fotfolket blef drifvet på flykten med bajonetten, äfven rytteriet sprängdes efter ett kort motstånd. Sedan på detta sätt den fiendtliga centern hade blifvit tillbakalagen ur sin ställning, vände sig general Wrangel emot de begge flyglarne. Dessa försvarade sig en lång stund tappert bakom klippor och grafvar, men måste slutligen likaledes vika för de bättre anförde motståndarne, hvarigenom många dödades men ännu flera togos tillfånga. Ryssarne hade en förlust af 430 döde och sårade Turkarne lemnade ensamt på valplatsen omkring 2000 lik. Resultaterne af segern voro ganska betydande. Den korps af 15000 man, som höll de Tschingylska höjderna besatt, var helt och hållet sprängd, 7 kanoner eröfrades jemte 18 fanor och 370 fångar föllo i Ryssarnes händer. Dessutom lemnade Turkarne i sticket betydliga förråder af proviant och ammunition, en mängd gevär, som de nyss erhållit från Fraukrike. och många kistor med klädespersedlar och läkemedel. Det viktigaste resultatet af denna glänsande seger var fästningen Bajasid, som ofördröjligen utrymmades af Turkarne och besattes två dagar efter sla-

get af Ryssarne. Lemningarne af den slagna turkiska armén drogo sig, blott 2000 man starka, tillbaka i rigtaing mot Wan, sedan de icke blott hade lemnat staden utan hela provinsen Bajasid.

Återblick på nyaste franska historien.

Under titel "Märkvärdigheter ur en Pariserborgares lefnad" har den ryktbare journalisten Dr. Véron utgifvit erinringar ur sitt lif. De äro så mycket intressantare, som han deruti äfven har kastat mångt betydelsefullt ljus öfver Frankrikes historia före och efter Februari-revolutionen 1848, och hans olikapolitiska ställningar voro tillräckligt gynnande för iakttagelsen, för att rörande sitt fädernesland erfara mycket såväl i politiskt som artistiskt hänseende, som måste blifva doldt för andra. Hans förhållanden till de ledande personerna hafva låtit honom kasta mången blick bakom ridån, och hans vurm för intressanta anekdoter har satt honom i stånd att göra dessa hans Memoirer ännu mera pikanta; som betydande och inflytelserik journalist har han dag för dag kunnat observera de offentliga angelägenheterna och haft tillfälle och pligt att uppteckna dem. Huru theatern och den bildande konsten vid denna tid hafva varit och verkat i Paris, är för honom fullkomligt känt. Med allt detta skrifver han korrekt, lifligt och hänförande. Synnerligen intressanta äro i det hänseende 4 och 5 banden af hans Memoirer, emedan de företrädesvis sysselsätta sig med Louis Philip och händelserna under dennes regering. Egentligen är det ett förherrligande af Louis Philip och dennes familj, som vi här hafva framför oss. Konungens exemplariska familj-lif, drottningens själsadel, madame Adelaides varma fromhet och beslutsamma skarpsinnighet, hertiginnans af Orleans uppoffrande kärlek och moderliga trohet, prinsarnes lysande egenskaper, den trohet och redlighet hvarmed de ända till katastrofen och till och med efter densamma höllo fast vid konungens sak — allt detta har ingjutit hos honom, som sett det på närmare håll, den varmaste vördnad och det hjertligaste deltagande för detta husets historia; på hvarje sida

upptäcker man denna värma, denna hjertlighet. Och på samma gång han prisar och ställer högt allt, som vidhängde och understödde Juli-monarkien, träffar hans tadel och hans vrede dem, som voro de egentliga upphofsmännen till dess störtande, i synnerhet Thiers, ja kanske kommer en god del af denna harm blott på bemödandet att nedsätta Thiers m. fl.

Vi gifva först en öfersigt af begge bandens innehåll. De sysselsätta sig med Juli-revolutionen och med tiden emellan denna och Februari-revolutionen samt denna senare sjelf. I fjerde bandet läsa vi först en skildring af partierna och parisierborgaren under Juli-monarkien, derefter Louis Philips lefnad och en högst retande karakteristik öfver grefve Montalivet; sedan utförliga notiser öfver denna tids verksamma målare, öfver byggnadsverk, som Louis Philip lät utföra, samt öfver operan. En särskild artikel talar om mamsell Rachel, en annan om "Constitutionnels" historia. Femte bandet börjar med en afhandling om Thiers och Guizot, skildrar derefter Februari-dagarne från 1848, konungens thronafsägelse samt hans och hans familjs afresa; deputerade kammarens session den 24 Febr. 1848 och anfallet på de kongl. residensen. Derefter meddelas prof på familjen Oleans' förtroliga och hemliga papper. Ett historiskt tillägg gifver en notis öfver marskalk Bugeaud af Verons vän Romieu, ett bref af Bugeaud om hans förhållanden den 24 Februari, derefter en hittills obekant berättelse af en (onämnd) general om Februari-dagarne, en general Trezels skrifvelse till vederläggning af nyssnämnda bref af Bugeaud, slutligen ett rättfärdigande öfver hans beteende den 24 Febr. af general Bedeau. Femte bandet slutar med en lista öfver de under Februari-dagarne i de kongl. residensen förstörda tafflorna.

Låtom oss nu gå öfver till enskildheterna.

Vérons afsigt är att skildra Frankrikes och i synnerhet Paris' tillstånd under Juli-monarkien och att förklara huru det kunde komma och kom till Februari-revolution. Han inleder denna skildring dermed, att han låter afstrycka en afhandling af grefve Montlosier öfver händelserna i Lyon tillfölje af revolutionen 1830. Montlosier tyckte om, att, under

ensamheten på sitt gods i Auvergne, skrifva små afhandlingar öfver tidens frågor och snillenas stämning; på en autografisk press tog han 5 à 6 aftryck af dessa afhandlingar och sände dem till inflytelserika män. Af nämnda aftryck finnes ett i Vérons ego. Det är dateradt den 13 December 1830. Märkvärdigt nog häntyder Montlosier så kort efter Juli-revolutionen på de lägre klassernas förändrade stämning på en social revolutions första allägna blixtar. Lyon har icke heller kunnat blifva ovidrörd af revolutionens rörelse, men här har det icke som i Paris varit politisk äregirighet, som uppretade en stor befolkning, icke betraktelser öfver friheten, eller handlingar af förtryck och orättvisa från regeringens sida, till och med icke brist och förlägenhet för dagligt bröd, utan — för att genast säga det — missnöjet, med hvilket man bar beroendet och undergifvenheten i åsynen af välstånd och oberoende, denna underjemlikhets-principernas rus odräglig blifna anblick af en varaktig och fastställd olikhet emellan befallande och lydande, emellan sådana, som med smärtsamma känslor sälja sin tid, sitt arbete, sin slit, och sådana, som lugnt köpa och njuta dem. Montlosier tillstår, att det hos honom uppstått betänkligheter öfver det, som man nu kallar det närvarandes civilisation; han önskar, att egarne måtte veta hvad de hade att göra, för att bibehålla sig; men han för sig måste medgifva, att han känner sig tvungen att tro på skickligare auktoritet än han sjelf är, samt att han hoppas att vår samhällsordning är beundransvärd.

Så långt Montlosier. Och i verkligheten begärde också proletariatet efter Juli-revolutionen sin andel af rättigheter i regeringen och samhället. Massan af arbetare hade under handels och industriens uppsvingande vext utomordentligt, St. Simonisternas nya sociala lära hade predikats — och Frankrikes ledare trodde sig kunna stäfja allt detta genom det fria talet; de sågo blott på kamrarna; ingen af deras blickar riktades på folket. Vérons vän, Romieu, blef 1847 prefekt i Tours; der predikade man fourierismen; de på ett år hit förvista Blanqui och Hubert gjorde proselyter.

Romieu talade häröfver med inrikesministern Duchâtel; låtom oss tala om

allvarsamma saker, sade denne leende, hvad hafva de enda oppositionsdeputerade i ert departement, Cremieux och Frd. Barrot för utsigter vid nästa val? — Derjemte voro legitimisterna outröttligt verksamma, och kuppen i Strassburg var allvarsammare än man vanligen tror. Véron bevisar detta senare genom följande bref från hertigen af Orleans till sin broder Nemours:

"Tuilerierna den 1 Nov. 1830, kl. 5 e. m. Sannolikt hafva drottningen och Marie råddelrat dig alla endskildheterna vid upprorsförsöket i Strassburg, min käre Nemours; jag skall icke heller bortöda den korta tid jag eger med omskrifningar. Du kan vara helt och hållet lugn med afseende på denna sak; allt är slut, helt och hållet slut, och jag tror icke, att de utgreningar, som denna i Schweiz anstiftade sammansvärjning säkert hade, numera kunna göra något. Föröfrigt vakar man och är verksam, och detta har kommit vår sak alltför väl tillgodo; man har icke ett ögonblick varit i tvivel om utgången af detta försök; sammansvärjningen har icke haft en enda möjlighet att lyckas. Dessutom ha vi kunnat märka, att disciplinen förbättrats. Om man nu förklarar saken väl, skall den bereda oss en stark sympathi, i synnerhet en särdeles god i arméen. Belönar man riktigt våra försvarare och ropar öfver de besegrade att *Ve Victis*, skall detta ännu mera stärka oss. Voirol kommer man väl att göra till pair och gifva honom alla de grader och dekorationer han begär, det förstås. Jag känner mig lycklig öfver att kunna tänka, att du skall erfara allt på en gång, att du, långt borta från oss, icke har nödigt att lida den förskräckliga ovisshet, som vi ha uthärdat. Hela senare natten hafva vi tillbragt vakande, utan underrättelse, och då herr de Franqueville anlände, var jag besluten att afgå direkte till Strassburg. Du känner mina tankar om uppror; min grundsats är att gå rakt löst derpå, och om än icke en enda man följde mig, att gå grundligt och hastigt rakt på målet. Lyckligtvis behöfde jag ej resa, emedan allt har gått på det bästa. Jag upprepar, att du kan vara fullkomligt lugn, men gif dock akt på din omgifning, och låt icke enskildheterna af Strassburger-historien komma ut bland folket; man måste

kungöra hela sanningen och icke af något intresse låta stym-pa densamma; det är mycket viktigt för belägenheten der nere. . . . Prefekten var mycket tjenstaktig, men — enfaldig, jag skall en gång vid tillfälle berätta dignågra enskildheter, som skola komma dig att skratta. — — —

Under Julimonarkien rörde- och sammansvoro sig partierna likasom under restaurationen, blott med den skillnad att nu blefvo de republikanska idéerna öfverflyglade och beherrskade af de socialistiska. Men hvarken republikaner, socialist eller legitimister störtade Juli-monarkien, utan den egoistiska, hersklystna, parlamentariska oppositionen. Den missbrukade principen för fri undersökning och afsatte derigenom konungen, den uppfann den löjliga satsen, att konungen regerar, men styrer icke. Just de, som 1830 höjde Louis Philip på thronen, nekade honom till sista ögonblicket rättigheten att styra. Mot slutet af 1847 ville Thiers', Odilon Barrots, Duvergier de Haurannes parti störta Guizot-Duchâtels ministär. De fordrade bredare grundvalar för valen och organiserade, för att framvinga reformen, banketten. För denna senare utvecklade i synnerhet Duvergier de Hauranne en feberaktig verksamhet. Rik i sig sjelf, hade denne orolige statsman tillbragt en lustig ungdom vid qvinnor och vin, och derefter skrivit tvenne små theaterpjäser. Då dessa icke hade någon framgång, hade han, sårad i sin fäfannga, rest till England, der han studerat flitigt och för "Globe" skrivit flera artiklar öfver Irland, engelska regeringen och de mest betydande engelska statsmän, äfven försvarat romanismen. I de första åren af Juli-revolutionen höll han sig troget till Guizot och Duchâtel, men blef dem besvärlig genom sin påträngande beställsamhet. Han kände hela världens namn, sedvanor, angelägenheter, tälde inga eftergifter, om de voro än så obetydliga, han medgaf intet ögonblicks svaghet. Den ringaste glömska af disciplin straffade han med ett angrepp i Journalerna eller genom ett uteslutande på de dagar, på hvilka de parlamentariska hedersbevisningarne utdelades. Han var i en person hjordens herde och hund. Hans motsats var den intagande pladdraren Rémusat, full af godmodighet, men icke utan en hög sjelfkänsla och stolthet.

Hans moder, Josephines trogna väninna, var en utmärkt fru; han sjelf hade först diktat sånger, derefter förskaffat sig ett namn som snillrik elegant skrifställare, slutligen, som Cousin, lagt sig på filosofien. Efter Juli-revolutionen blef han liberal: "Jag har aldrig haft något synnerligt ägg till restaurationen," plögade han säga, "jag var henne på visst sätt tackskyldig därför att hon gaf mig idéer, som jag använde emot henne." Lefvande i en älskvärd, snillrik, bildad, mycket skeptisk omgifning, kände den unge filosofen snart det löjligas fasad. För att icke blott anses för snillrik, skrifver han derjemte böcker öfver Abelard, öfver filosofi o. s. v., för att å andra sidan ej blifva miss-tänkt att blott vara lärd, gör han af Abelards historia en vaudeville. Hans förhållanden, hans studier föra honom till de doktrinära — till dem hör han enligt sitt hela väsen. Då han som inrikesminister tog kraftiga mått och steg, för att undertrycka arbetareföreningar, sade han: Jag vet i sanning icke, hvarför vi drifva arbetarnes sammanrotning ifrån hvarandra, jag frågar, om de icke ega rättighet att samlas. Då republiken var förklarad, yttrade han: Man skulle kanske komma tillbaka till legitimiteten. "Men hvad skulle ni göra under Henriks V:s regering?" — "Jag skulle göra opposition."

Det var en olycka för Juli-monarkien, att makten ofta måste anförtros åt lärde och industrielle. Louis Philips regering har alltför mycket varit i saknad af män, som långa studier och arbeten, och i synnerhet hvilkas uppfostran förberedt dem till handhafvandet af offentliga angelägenheter. Derjemte befunnos i denna penningens tid, midt ibland flera med betydlig, improviserad eller småningom förvärfvad förmögenhet, många af de män, som kallades till kamrarna eller konungens råd, ega blott en ganska ringa förmögenhet. När man har sett alla dessa ringa portföljbärare på nära håll, så har man svårt för att afhålla sig från den förmodan, att ej sällan behofvet att åtkomma pengar dolde sig under denna otåliga äregirighetens mask.

(Forts.)

Khanens af Khiwa död.

Resande i Persien träffa temligen ofta på människor, som bära ett rep om halsen och ödmjukt bedja om en almosa. Men dessa äro på intet vis tiggare till profession, icke heller dervischer eller zigenare. De bära intet spår af någon stympning, hvilket man alltför ofta varseblir hos de senare, de hafva ej heller detta slöa ansigtsuttryck, som frambringas af opiumsjuftning. Tvärtom är det fördet mesta stora, kraftfulla människor, som blott haft den olyckan att hafva fallit i Khiwensernes händer, hvilka hafva gjort dem till slafvar och försatt dem i den nödvändigheten att taga den offentliga medlidksamheten i anspråk, för att hopsamla lösepenningen för sig och sin familj.

Khiwas invånare lefva i horder uti en af Oxus vattnad oas, hvilken lik en ofantlig ö ligger i sandhafvet, som rundtomkring utsträcker sig på en yta af 840 mil och skyddar det mot hvarje angrepp utifrån. Det bebodda landet omfattar blott en yta af ungefär 5000 kvadratmil. Landets hufvudsakliga rikdom består i vackra hästar af turkisk race, hvilka höga kraftiga vext och outröttliga ihärdighet gör dem mycket värderade af deras egare. Khiwenserne drifva blott en slags handel, nemligen den med slafvar, som de hemta sig på Khorassans slätter. I dessa rövartåg förena de sig med Turkomanerna, hvilka lägga sig vid ytersta nordgränsen af Khorassan vid floderna Astrak och Murgab och hafva den besynnerliga egenheten, att aldrig hvila i skuggan af något träd eller underkasta sig någon konungs heravälde.

Slafjägarna infalla i Persien, bemäktiga sig med lasset (snaran) de arma landboarne och släpa dem under skyndsamt flykt bort med sig, innan de olyckliga kunna erhålla någon hjälp. Derför ser man också i dalarna vid Elbrus norr om Korassan, midt på fälten höga torn, uti hvilka de olyckliga landboarne taga sin tillflykt, såsnart de se sina fiender rusa fram ur deras smyghål i bergen. Fångarne, som på detta sätt falla i Khiwensernes och Turkomanernes händer, blifva derefter värderade af sina herrar efter ålder, kroppskrafter och isynnerhet efter

Khanen af Khiwa nederlag.

deras familjs samhällsställning och ålängas nu att skaffa lösepenning, i vidrigt fall säljas de i det inre af Tartariet. Dock händer det äfven ofta, att en fånge, hvars slägtningar icke kunna anskaffa lösepenningen, erhåller tillstånd att vända tillbaka till Persien, för att hopsamla densamma genom almosor. Han kvarlemnar då någon gisslan, förskaffar sig vid gränsen de förnödna papperen, som intyga hans olyckliga belägenhet, binder till tecken på slafveri ett rep om sin hals och går nu att tigga genom hela konungariket, tills han har samlat den nödiga summan till sitt lösköpande.

Denna afskyvärda människohandel, hade betydligt tagit af sedan Feruz-Kuks fälttåg år 1837, tillfölje af hvilket flere hundra Turkoman-familjer släpades till Teheran i fångenskap, äfvensom och tillfölje af guvernörens af Khorassan bemödanden, hvilken flere gånger hade segrande tillbakaslägit Turkomanernas infall. Olyckligtvis hade dock nämnde guvernör med sin kusin, khanen af Sebvezar år 1846 upprest sig mot schachen af Persien och genast började Turkomanerna ånyo sina rövartåg. Nu var det åter Khiwenserne, som föranledde slafjagterna,

Persernes föröfverfall på turkomanerna.

ty det är blott åt dem Turkomanerna kunna sälja de tagna fångarne, och ända hittills föraktade de förra alla Rysslands och Persiens hotelser, emedan de inom sin öken ansågo sig oåtkomliga. Till och med ett stort antal Ryssar bortsläpades årligen från Kaspiska havets kuster i slaveri. Derför företog ryska regeringen år 1840 ett tåg emot Khiwa, hvilket väl dengångens misslyckades, men detoaktadt fick nu kbanen se, att Ryssarne under mera gynnande omständigheter dock kunde tränga sig fram till hans land. Äfvenledes blefvo Khiwensernas och Turkomanernas rövvarskepp, som sköflade kusterna vid Asterabads vikar, upprända af Ryssarna från en sjöstation, som der sedan några år hade blifvit etablerad. Då nu khanen af Khiwa märkte, att han, i tillfalle af krig, skulle blifva öfvergifven af sitt folk, inställde han visserligen sin slafhandel på ryska gränsen och inskränkte sig blott till att bortsläpa Perser.

Det är att märka, att vid hvarje regeringsombyte våga dessa krigiska horder ett nytt infall, för att pröfva den nya regeringens kraft. Blifva de tillbakaslagne, hålla de sig stilla så länge den nya

regeringen består; segra de deremot, tilltaga deras rövartåg i djerfhet. På detta sätt försökte också nyss khanen af Khiwa som genom ryska förfarandet såg sina inkomster betydligt inskränkta att företaga ett nytt ströftåg mot Persien. Understödd af Turkomanerna bröt han i spetsen för 30,000 ryttare in i Khorassan. Men hans här bestod blott af frivillige och upplöstes till större delen, sedan den företagit några lyckade plundringar. Blott 8000 man förblefvo hos honom. Detoaktadt öfvergaf han icke sitt rövartåg, i det han trodde sig säker genom persiska arméens skenbara overksamhet, och uppslog sitt läger vid Murgabs stränder. Plötsligen öfverföll honom här guvernören af Mesched, som i tysthet hade samlat sina trupper, slog hans här i en mördande batalj och tog khanen och hans följe tillfånga. Det byte man förefann i lägret var temligen betydligt; det bestod fördet mesta af ett stort antal hästar, som mycket högt värderas af Perserna, jemte rikt utsirade sad-

lar och ridtyg, äfvensom ett stort antal kvinnor, hvilka likaledes värderas högt af Perserna, trots deras ringa skönhet, blott för deras hvita hy och corpulenta vext. De manliga fångarne blefvo efter detta lands seder, kallblodigt nedhuggne. Samma öde träffade också khanen, och det tyckes som om Persien, åtminstone för någon tid, skulle vara befriad från Khiwensernas och Turkomanernes rövartåg.

Själens i huset.

En legend från Provence.

Hertigen af Provence klappar på sin dotters dörr med sitt svärdfäste: "Stig upp, Maguelonne, morgonrodnaden visar sig redan och man ringer till *angelus*: dina bröder vänta dig der nere, hästarna stampa på gården, det är tid att resa."

För att besegla ett fredsförbund efter ett blodigt krig, hade Maguelonne, redan såsom barn, blifvit gift med prins Hertigbert, också ännu barn; de hade derefter blifvit skiljda från hvarandra, växt upp och blifvit stora, men nu hade den dagen kommit, då hon skulle ledsagas till sin gemål.

Maguelonne gör korstecknet för att anbefalla sin själ åt den heliga jungfrun, hon ikläder sig sin brudklädning, jemte en lång slöja, som faller ned ända till marken. Helt och hållet hvitklädd stiger hon ned, hennes bröder betrakta henne med förtjusning. De stiga till häst.

"Bor prins Herbert långt härifrån?"

"Ja mycket långt. För att komma dit, måste vi genomtåga slätter och skogar och uppstiga till de blåa spetsarne af mer än ett berg."

Då nedböjde Maguelonne bedröfvad sitt hufvud. Ännu skiljde henne ingenting ifrån fädernehuset. Ännu kan hon med sin utsträckta hand vidröra murgrönan, som bekläder dess murar. Emellertid säger hennes far och bröder: låtom oss resa; men då utkommer hennes modergråtande och medsina darrande händer trycker hon mot sitt hjerta sin dotters lilla fot som redan är i stigbygeln.

"Du går din väg och lemnar mig, du, som jag närt vid mitt bröst. Den alkov, der du sof, min hjertunge, skall nu blifva tom och jag skall förgäfvets söka dig i min ensliga boning!"

"Ack," säger Maguelonne, "är det ej ni och min far, som bortgifvit mig åt prins Herbert?" Men fäfanget glänsa tårarne, såsom daggperlor, i den ädla flickans ögon, fåget sätter sig i rörelse, hästarne känna sporrarne, stenarne gnistra under deras fötter. Hertigen af Provence och hans tre söner äro mäktiga riddare, klädda i svarta rustningar, Sarasenernas skräck. Midt emellan denna dubbla rad af jern, rider den hvitklädda Maguelonne på en hvit häst: de rida och rida, de genomtåga slätter, de försvinna under skogens grönskande hvalf, sedan ser man dem åter på bergets skarpa branter.

Deras tankar voro dystra, och ingen sång, ingen ballad skingrade ledsnaden under vägen. Emellertid hade dagar och nätter förflutit sedan deras afresa, då just vid öfvergången af en bäck, den gamle hertigen hejdade sin häst och sade:

"Så sannt som vattnet i denna bäck aldrig går tillbaka till dess källa, går jag ej ett steg längre; må dina bröder ledsaga dig, nu återvänder jag."

"Hvad skall det bli af mig, om min far, öfvergifver mig?" sade gråtande Maguelonne.

"Bör jag ej gå att trösta din mor? Far-

väl mitt barn, ären ha hopat sig på mitt hufvud, och jag torde dö, utan att få återse dig."

"Ske Gus vilje! men ni, mina bröder lofven, att ej öfvergifva mig."

Hennes bröder nedböjde sina hufvuden under tystnad.

"Hvad resans dagar äro långa och besvärliga," sade Maguelonne, "hafva vi ej förrirat oss i drömmarnas land?"

"Nej min syster, men prins Herbert bor på andra sidan dessa blå berg."

"Säg mig, mina bröder, tycker ni icke att i samma mon vi framtåga, blir himlen mulnare, gräset visnar och träden nedböja sina slokande grenar?"

"Ja, Maguelonne, dysterheten utbreder sig bakom dig, emedan du ej skall återvända mer. I denna stund vandrar vår fader ensam, och vår moder vrider sina händer af förtvillan."

"Men hvad ser jag, min bror, är det din häst som stegrar sig eller är det du sjelf som tyglar honom?"

"Anklaga ej min häst. Denna ek till höger utmärker den gräns jag ej får öfverskrida."

"Hvad!" sade Maguelonne, "har du ej lofvat, att ej öfvergifva mig?"

"Fäfanget löfte, min syster. Bör jag ej gå att trösta min fader och moder? Far väl! älskade Maguelonne. Jag är väl ännu ung, men man har sett de unga gå bort före de gamle. Skall jag någonsin mera få återse dig?"

"Res då, min bror, du har aldrig älskat mig."

Amaury, den yngste af de tvenne återstående bröderna, var en mästare i den glada vetenskapen, också älskade Maguelonne honom obeskrifligt.

"Käre Amaury, sjung för mig en af dessa ballader, som både riddare och damer så mycket tycka om."

"Gerna, min syster, jag skall sjunga balladen om Inesille från Bearn."

"Grefven af Bearn har en dotter. Provencealer, Arragonier, Castillaner. Fransmän fria till henne hos hennes fader; de vilja hemföra henne till deras aflägsna besittningar, men Inesille vill ej lemna hvarken sina föräldrar eller sitt slott. Hon är född i Bearn och vill dö i Bearn."

"Det var", utropade Maguelonne, "en mycket sorglig ballade du har valt."

Under det hon sade detta, stannade den

andre af hennes bröder tvärt. Maguelonne förstod, att äfven han ville vända om. Hon betraktade honom med förtrytelse och vrede. —

"Hvad är det som förskräcker er, tappre riddare? Skulle det vara denna gräshoppa, som hoppade öfver vägen. Ah! Tyst. Hvad kan ni säga mig, gå er väg, då ni har hjerta att öfvergifva er syster!"

Detta sade hon med en viss häftighet; ty i hennes ådror rann samma sjudande blod, som i den öfriga släkten: hon beslöjade sig för att ej se sin broder aflägsna sig.

Snart mötte hon en resande på vägen, som underrättade henne att den bror, som först lemnat henne, blifvit plundrad och sårad af röfvare.

En annan kom strax derefter och sade: Gud beskydde er Maguelonne, er bror har blifvit öfverfallen i ett bakhåll och bortförd i fångenskap.

En tredje ropade till henne på afstånd: lycklig resa Maguelonne; vet att hertigen af Provence har drunknat, då han skulle gå öfver floden.

En fjerde anlände, som sade: Bed till Gud, sköna flicka: det hus, hvori ni föddes har uppgått i lågor och man söker efter er moders kropp i ruinerna.

"Hör du, Maguelonne!" ropar Amaury. "Vid Gud, min häst skall få känna sporrarne!"

"Det är för mycket," säger Maguelonne, "vänta mig, min bror, låtom oss vända om tillsammans."

Men i detta ögonblick kom från motsatta hållet en femte resande, som sade: skynda Maguelonne, prins Herbert dör af oro, ty man har berättat honom, att hans unga brud blifvit bortröfvad på vägen och att man ej visste, hvart hon blifvit förd.

"Olyckliga dag," utropade den fattiga flickan; "låtom oss skiljas, min bror, och må Gud ledsaga mig till den man jag tillhör!"

Så ser man henne blek och darrande rida fram. Men himlen blir mörkare än natten; stormen rasar med häftighet, ugglorna flaxa i mörkret och till och med vidröra med sina tunga vingor den unga brudens milda ansigte. Hennes skrämde häst stegrade sig. Maguelonne halkade ned på marken och fortsatte sin väg till fots. Törntaggarne i busksnären fattade i hennes klädning, de kantiga stenarne

sönderskuro hennes sammetsskor och sårade hennes ömtåliga fötter.

I detta ögonblick anländer en eremit: "O! min far," ropar Maguelonne "haf medlidande med mina olyckor. Af mina tre bröder är den äldste sårad, den andre fången, den tredje har gått att hjälpa de andre två. Hertigen af Provence, min fader, har blifvit bortförd med floden och min moder begravnen under ruinerna af vårt hus; men prins Herbert dör kanske denna stund af oro, och har ej Gud sagt: "qvinnan skall öfvergifva sitt land, och sin slägt, för att blifva hos sin man, och att hon skall öfvergifva allt för att följa honom? Säg mig ni, Guds man, om jag har handlat rätt?"

"Ni är en stark och modig qvinna."

Då, o under! klarnade himmelen, stormen lade sig, och foglarna började åter sina sånger.

"Säg mig, min far, hvad betyder detta under? Se nu lyser solen åter, träden ha återfått sin grönska och fåglarna sjunga ånyo."

"Det betyder, att vi nalkas prins Herberts slott."

"Men se, öfver allt der min fot trampar, betäcker marken sig med grönska och blommor."

"Det är, min dotter, på det att din fot ej skall såras af törne och stenar."

"Säg mig, är det en dröm, jag tycker att detta höga och skräfliga berg minskas och sänker sig till samma plan med slätten?"

"Det är på det att prinsens, din mans boning, desto förr må bli synlig."

"I sjelfva verket syntes nu prinsens boning; men dess façade var dyster och fenstren tycktes ej på länge ha varit öppnade."

"Hvad detta hus är dystert! Man skulle ej kunna tro det vara bebott af någon lefvande varelse."

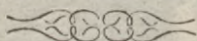
"Först då ni, Maguelonne, der inträder, skall der bli lifligt; ty det är en skön och ädel qvinna, som är själen i ett hus."

Med dessa ord försvann eremiten, och efter några steg vidare, vidrörde Maguelonne dörren med spetsen af sin fot: dörren flög upp och ögonblickligen var hela huset illuminerad, en behaglig musik hördes i de stora salarne, och prins Herbert i en praktfull drägt, åtföljd af sina

tjenare, skyndade mot henne och bjöd henne sin hand: "var välkommen hit, Maguelonne, själen i mitt hus!"

Då smålog och rodnade Maguelonne, som i sin sköne och herrlige man igenkände eremiten, som mött henne i skogen. Men hvad som utgjorde höjden af hennes förvåning, var att hon i den stora salen fann den gamle hertigen, sin moder och sina tre bröder, som väntade henne högtidsklädde.

"Gud välsigne dig, mitt älskade barn," sade hertigen, "du som har föredragit din man framför allt, du skall blifva en trogen maka; du skall kunna älska dina barn och befälla öfver dina talrika tjenare, ja, Gud är mitt vittne, att, om du hade dukat under för detta prof, skulle klostrets portar för alltid hafva slutit sig bakom dig."

Baschi-Bozukerne, turkisk landstorm.

En mera brokig blandning af beväpnade än Baschi-Bozukerne, låter väl knappt tänka sig, och bifogade bild torde derå vara ett bevis. Deras namn Baschi-Bozucker är redan betecknande, ty det betyder förderfvade hufvuden (af *Basch*, hufvud och *bozuk*, förderfva). De intaga i turkiska militärorganisationen nära nog samma plats som preussiska landstormen, ty preussiska värnsystemets grunddrag hafva blifvit öfverflyttade på det turkiska, emedan densamma nu bestående inrättning för det mesta har utgått från preussiska officerare.

Turkiska militären sönderfaller i linien, den verkligen i tjänst stående arméen, kallad Nizam, hvilken består af sex armékorps (ordus), efter rikets sex provinser, hvar och en med en öfvergeneral eller fältmarskalk (*muschur*), och reserven eller landtvärnet, kalladt *redif*, likaledes bestående af sex korps. Tjänstetiden i linien belöper sig till fem och i reserven till sju år. Den senare inkallas under fredstid årligen en månad till öfning; men i krigstid måste det göra

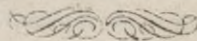
samma tjänst som linien, och i nuvarande krig är det redan sedan 1853 fullständigt inkalladt.

Den tredje afdelningen af turkiska värnsystemet bildar slutligen Baschi-Bozukerna, landstormen, till hvilken icke blott de uttjenta landtvärnkarlarna höra, utan också det manskap, som hör till portens alla tributpligtiga länder.

Tillfölje häraf bestå Baschi-Bozukerna af de mest olikartade elementer, af ungdomlingar och gubbar, från de mest olika samhällsställningar, af Européer, Asiater och Afrikaner. Hvar och en uppträder i sina vanliga kläder, hvilka än äro dyrbara, än trasiga; enhvar beväpnar sig som han kan eller som han vill, kommer till häst eller till fot och förenar sig med den ena eller andra hopen utan åtskilnad, ty denna besynnerliga korps är hvarken indelad i bataljoner eller skvadroner och eger icke heller något bestämdt antal officerare.

Väl erhålla Baschi-Bozukerna en liten sold, men för denna måste de sjelfva anskaffa sig gevär, amunition och lifsmedel, och då manslukt dem emellan alls icke kommer i fråga, så kan man lätt föreställa sig, hvilken plåga de äro för de trakter, uti hvilka de ligga. De drifva invånarne genom rof, mord och råhet af alla slag till förtviflan, och Omer Pascha har måst använda de strängaste mått och steg, för att någorlunda hålla dessa massor i tygeln. Sultanen såg sig tillochmed tvungen att den 24 April förl. år utgifva en ferman, uti hvilken det heter: "så länge Baschi-Bozukerna uppföra sig på ett aktningvärdt sätt, äro de att anse som medlemmar af den kjeserliga turkiska arméen; men såsnart de föröfva brott emot mina undersätters egendom, lif och ära, skola de anses som röfvare och mördare och straffas derefter."

Icke sällan decertera hela hopar och draga omkring på egen hand, d. ä. som röfvare. I kamp mot fienden begagnar man dem för det mesta som kanonmat, och någon väsendtlig tjänst i nuvarande krig, ha de blott visat derigenom, att de i små afdelningar oafbrutet tillfoga Rysarne små förluster. Nyss hafva de dock vid Eupotaria visat icke ovigtiga tjänster.

Baschi-Bozuger före ett öfverfall.

Nästa N:o utgifves den 5 Augusti. Härmed följer Bihaget: "Minnigrey", pag. 187—194.

C. PETERSENS OFFICIN 1855.